IVAN GALLERY

Mont Blanc. De la creastă la poale

Alex Bodea, Elijah Burgher, Daniela & Ioana Groza Pop, Luca Istodor, Hortensia Mi Kafchin, Gavril Pop, Miron Schmückle, Kumar Muniandy și Mădălina Zaharia & o selecție din arhiva Petre Sirin și colecția Muzeului Queer

Curator: Robert Băjenaru
12.11-20.12.2026

Galeria Ivan are plăcerea să vă invite joi, 12 noiembrie, între 6-10 pm, la deschiderea expoziției de grup „Mont Blanc. De la creastă la poale", expoziție construită în jurul arhivei Petre Sirin.

"Petre Sirin a iubit într-o epocă în care iubirea lui se pedepsea cu închisoarea. A fost regizor la Studioul Sahia din București dar, când a devenit periculos să fie cine era, s-a retras la Bran, alături de Sașa, omul cu care a trăit o viață întreagă. Statul avea păreri ferme despre cum trebuie să îți trăiești viața. Sirin avea însă alte planuri. Și-a construit în propria casă o curte imaginară, în care prietenii erau cavaleri și regi ai Spaniei, iar camerele aveau nume de palat. O glumă de curte și, în același timp, o strategie de supraviețuire.

S-a format într-un spațiu queer creat de către pictorul George Tomaziu și secondat de partenerul acestuia de viață, traducătorul Dinu Albulescu. În jurul acestuia se adunase un cerc de prieteni și iubiți, urmărit ani la rând de Securitate. Prin acest cerc au trecut criticul de artă Radu Ionescu, eseistul Nicolae Steinhardt, scriitorul Ion Omescu și partenerul său, scenograful Mircea Marosin, precum și istoricul Ioan Dimitrie Suciu. Tomaziu a plecat din țară în 1968, după 13 ani de închisoare pentru că s-a opus totalitarismului fascist si celui comunist. Sirin a rămas. Iar a rămâne a însemnat și a păstra memoria acestui grup gay, a celor care plecaseră sau a celor care nu mai erau.

Într-un poem din 1973, Sirin scria că ceilalți muriseră, dar el durase, adunând după ei ceea ce mai rămăsese: nu bani sau obiecte de valoare, ci hârtii vechi, încărcate de urmele unor vieți. Din ele a alcătuit Albumul de la Bran, ținut între 1949 și 1990. Scrisori, fotografii, desene de George Tomaziu și colaje sunt montate asemenea unor cadre de film, într-un limbaj pe care cei apropiați îl puteau citi, dar pe care autoritățile nu-l înțelegeau decât parțial. În timp ce Securitatea își construia dosarele, Sirin își construia propriul album. Două arhive cu scopuri radical diferite.

Expoziția pune aceste două moduri de a privi o viață queer față în față. Din arhiva Muzeului de Istorie și Cultură Queer din România provin Albumul de la Bran, fotografii de epocă și dosare ale Securității, alături de urmele unor oameni pe care istoria oficială i-a evacuat. Între ele sunt inserate și lucrări ale celor din jurul lui Sirin: o lucrare de Geta Brătescu, care îl înfățișează pe George Tomaziu, trei lucrări de George Tomaziu și o lucrare a lui Vasile Mureșan Murivale, dăruită lui Sirin, pe atunci mai tânăr decât ceilalți. Florin Buhuceanu, fondatorul muzeului, scrie despre Sirin că a păstrat tocmai „ceea ce, prin interdicția legii, nu se putea documenta". Dosarul și colajul se întâlnesc astfel în aceeași expoziție: supravegherea și tandrețea, documentul oficial și memoria personală.

În jurul acestei arhive am invitat artiști contemporani să intre în dialog cu ea, nu să o ilustreze. Alex Bodea, Elijah Burgher, Hortensia Mi Kafchin, Gavril Pop, Miron Schmückle și duo-ul Ioana & Daniela Groza Pop au realizat lucrări noi, având în față acest caiet, povești și destine adunate printr-un singur filtru, al lui Petre. Un scenariu care s-a întins pe cei mai mulți ani ai vieții lui și care nu s-a grăbit să se termine, prin intervenția artiștilor contemporani. Albumul de la Bran este vast, iar fiecare a intrat pe o altă ușă, condus de propria sensibilitate și de propriul dor. Elijah a rămas la trup, prins în grilele amprentelor și ale caligrafiei, apoi regăsit in album, unde grila e improvizata, născută dinăuntru, iar simbolurile le citește ca pe cifruri fără altă cheie

decât curiozitatea si dorință. Ioana și Daniela s-au oprit la o constelație copilărească de stele, brazi și decupaje și au trimis-o mai departe, ca pe niște cărți poștale peste timp. Miron a luat drept punct de plecare retragerea lui Sirin la Bran, un moment biografic din care a ieșit „Sotto bosco”. Alex i-a urmărit pe iubiții adunați ca într-o legătură de chei și micile ritualuri care sunt deopotrivă grijă și autosabotaj, trei oameni care se sprijină unii pe alții, o cutie de bomboane mereu deschisă, concomitent cu un diagnostic de diabet. Hortensia a imaginat o singură îmbrățișare într-o grădină de la Bran, o tandrețe pe care niciun document nu a consemnat-o. Iar Gavril a luat numele caselor regale imaginare și le-a ridicat drept steag, anunț public că nu mai e nimic de ascuns.

Li se alătură două lucrări existente, lucrarea video a Mădălinei Zaharia și Kumar Muniandy, și animația din plastilină a lui Luca Istodor, „Sașa și Petre”, construită în jurul unui interviu cu Sașa despre dragostea lui pentru Sirin.

Din filmul lui Luca Istodor vine și titlul expoziției. Într-un vis al lui Sașa, Sirin îi spune că vor urca împreună pe Mont Blanc, dar de data aceasta în sens invers: nu de la poale la creastă, ci de la creastă la poale. Expoziția pornește de la această imagine pentru a privi înapoi, către viețile care nu au putut fi documentate liber la vremea lor. Nu pentru a le inventa un final fericit, ci pentru a le reda o parte din vizibilitatea care le-a fost refuzată. Sașa (Alexandru Lupescu) s-a stins anul acesta, la puțin timp după publicarea primului său volum de poezie. Apucase să afle despre expoziție și se bucurase. Într-un fel, expoziția este răspunsul nostru la bucuria lui." (Robert Băjenaru)

"Arhiva Petre Sirin, în special Albumul de la Bran început în 1949, este esențială pentru istoria queer și istoria culturală din România prin înserierea unor mărturii despre vieți, relații și forme de expresie culturală și identitară excluse din memoria publică. Fotografiile, scrisorile, însemnările, colajele și lucrările homoerotice legate de pictorul George Tomaziu și a grupului reunit în jurul regizorului Petre Sirin permit recuperarea unei istorii necunoscute din perspectiva celor care au trăit-o, dincolo de reprezentările incriminatoare al dosarelor Securității și ale Miliției de moravuri.

Supraviețuirea unei asemenea arhive a memoriei și artei queer din colecția Muzeului Queer din București reprezintă o raritate în contextul Europei de Est, unde ostilitatea legală și socială a favorizat distrugerea, ascunderea sau dispersarea acestor artefacte. Importanța sa pentru istoria culturală constă atât în conservarea unor opere și practici artistice marginalizate, cât și în dezvăluirea rețelelor locale queer, a schimburilor intelectuale și a legăturilor dintre creație, intimitate și identitate. Montajele vizuale, teatralitatea, autoironia și jocurile de gen practicate de Sirin, cu sprijinul partenerului său de viață Alexandru Lupescu (Sașa) restituie iubirea, prietenia, creativitatea și solidaritățile care au făcut posibilă continuitatea acestor existențe în condițiile criminalizării și supravegherii, putând fi citită ca un gest de rezistență împotriva ștergerii lor din istorie." (Florin Buhuceanu)

Proiect cultural co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziţia Administrației Fondului Cultural Național. AFCN nu este responsabilă de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

Proiect inițiat de NPK e.V., cu sprijinul: Solo Gallery, Accept Romania, Queer Museum, tranzit.ro/București

Parteneri media: Radio România Cultural, MOST magazine, Revista ARTA, Scena9.ro, Propagarta, Kajetjurnal.

Mulțumiri speciale: Florin Buhuceanu, Victor Ciobotaru

Expoziția poate fi vizitată în spațiul Galeriei Ivan din Cotroceni, strada Profesor Doctor Dimitrie Grecescu 13, până pe 20 decembrie 2026, de miercuri până sâmbătă între 14-18, iar în rest pe bază de programare.